

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sk/13/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017201709
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1017201709.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. R. J. XXXX, XXX XX C. R. J., právne zastúpený JUDr. Michal Roštár, advokát, so sídlom Ľudovíta Štúra 27, 023 54 Turzovka, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o správnej žalobe v sociálnych veciach, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 27Sa/5/2018 zo dňa 1. augusta 2018 v časti o výroku o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 27Sa/5/2018 zo dňa 1. augusta 2018 v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Uznesením uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej len „napadnuté uznesenie“) krajský súd podľa § 101 ods. 4 písm. a) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) zastavil konanie a žalobcovi priznal právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania.
2. V napadnutom rozhodnutí poukázal na správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne zo dňa 02.08.2017 č. XXX XXX XXXX X ako aj prvostupňové rozhodnutie žalovanej zo dňa 02.05.2017 č. XXX XXX XXXX X.
3. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.08.2017 generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne odvolanie žalobcu vo veci zamietnutia žiadosti o invalidný dôchodok zamietol v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie. Žalovaná rozhodnutím z 02.05.2017 č. XXX XXX XXXX X

podľa § 70 ods. 1 a § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) zamietla žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok zo dňa 31. marca 2017.

4. Podaním zo dňa 16.07.2018 oznámil právny zástupca žalobcu súdu, že v zmysle § 101 ods. 3 S.s.p. bol žalobca uspokojený rozhodnutím žalovanej zo dňa 14.05.2018 č. XXX XXX XXXX X o priznaní invalidného dôchodku a o zvýšení invalidného dôchodku, preto netrvá na svojej žalobe zo dňa 10.08.2017.

5. Proti napadnutému uzneseniu v časti o výroku o náhrade trov konania podala žalovaná (ďalej len „sťažovateľka“) včas kasačnú sťažnosť, v ktorej poukázala na obe preskúmané rozhodnutia, pričom prvostupňovým rozhodnutím bola zamietnutá žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok zo dňa 31.03.2017, pretože podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia zo dňa 31.03.2017 žalobca nie je invalidný. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola u žalobcu určená na 35 %. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne v čase vydania rozhodnutia zo dňa 02.08.2017 vychádzal z preukázaného skutkového stavu v čase vydania rozhodnutia, zo žalobcom predložených lekárskejších správ a rozhodol v súlade s platnými právnymi predpismi.

6. Ďalej sťažovateľka uviedla, že žalobca žiadosťou spísanou dňa 15.03.2018 požiadal o priznanie invalidného dôchodku od 14.12.2017. Na základe predmetnej žiadosti bol žalobcovi rozhodnutím žalovanej č. XXX XXXXXXXX X zo dňa 14.05.2018 priznaný invalidný dôchodok v sume 224,50 € mesačne od 14.12.2017, nakoľko podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia žalovanej, pobočky Čadca zo dňa 15.03.2018 je žalobca invalidný s tým, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobcu bola určená na 45 % od 14.12.2017.

7. Uviedla, že k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu na úroveň invalidity s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 %, došlo až po vydaní rozhodnutia Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, teda až v priebehu konania o novej žiadosti o invalidný dôchodok zo dňa 15.03.2018. Odborné vyšetrenia, ktoré mali posudkoví lekári sociálneho poistenia v konaní o odvolaní žalobcu, svojou závažnosťou nepodmieňovali vznik invalidity žalobcu. Sťažovateľka rozhodla o nároku žalobcu na invalidný dôchodok po zistení všetkých rozhodujúcich skutočností a na základe preukázanej zmeny skutkového stavu z dôvodu, že došlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu až v priebehu konania o novej žiadosti žalobcu zo dňa 15.03.2018.

8. Nové rozhodnutie teda nebolo vydané z dôvodu správania sa na strane sťažovateľky, ale z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu žalobcu v rámci konania o novej žiadosti o invalidný dôchodok, ktoré vyvolalo potrebu opätovne posúdiť nárok žalobcu na invalidný dôchodok. Preto návrh žalobcu nebol podaný dôvodne.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhla aby kasačný súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že sťažovateľka nie je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania.

10. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 12.10.2018 najmä uviedol, že vyjadrením žalobcu zo dňa 16.07.2018 mal správny súd za preukázané, že žalobca bol rozhodnutím sťažovateľky zo dňa 14.05.2018 o priznaní invalidného dôchodku uspokojený. Poukázal na to, že krajský súd v súlade s ustanovením § 101 ods. 1 a ods. 4 S.s.p. dôvodil, že sťažovateľka procesne zavinila zastavenie konania, nakoľko samotné ustanovenie § 101 ods. 1 S.s.p. neupravuje na základe akej skutočnosti bolo vydané nové rozhodnutie sťažovateľky, ale za rozhodnú považuje rýdzo len tú okolnosť, že samotná sťažovateľka vydala nové rozhodnutie vo veci žalobcu a žalobca prejavil vôľu, že je uspokojený novým rozhodnutím sťažovateľky. V dôsledku uvedeného sa žalobcovi javí právne posúdenie veci čo do výroku o trovách konania napadnutého kasačnou sťažnosťou ako správne.

11. Skutočnosť, že došlo k zmene, resp. zhoršeniu zdravotného stavu nebola na účely podanej kasačnej

sťažnosti riadne preukázaná, nakoľko ani zo samotných odborných posudkov o invalidite takáto zmena spoľahlivo nevyplýva. s ohľadom na posudzované časové obdobie, za ktoré bol prevažne skúmaný zdravotný stav žalobcu posudkovým lekárom na účely vypracovania odborného posudku zo dňa 15.03.2018, ide o dôkladnejšie prehodnotenie zdravotného stavu žalobcu v roku 2017 po podaní novej žiadosti žalobcu, pričom však dôvod priznania invalidity a stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na novej úrovni 45 % nespočívajú v zhoršení zdravotného stavu žalobcu, čo dokazuje aj skutočnosť, že posudkový lekár v odbornom posudku zo dňa 15.03.2018 datoval vznik invalidity k 14.12.2017.

12. Záverom žalobca navrhol, aby kasačný súd uznesenie v napadnutej časti potvrdil a priznal mu náhradu trov kasačného konania.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „Najvyšší súd“) konajúci ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ S.s.p. a 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu, v súlade s § 455 S.s.p. bez pojednávania a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľky bola podaná dôvodne a napadnuté uznesenie správneho súdu je potrebné v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 171 ods. 1 S.s.p. ak účastník konania procesne zaviniť odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.

14. Na prvom mieste kasačný súd dáva do pozornosti, že zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie znamená, že trovy je povinný platiť ten z účastníkov konania, ktorý zaviniť, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím správneho súdu tomu, kto ich zaviniť. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na výsledok správneho súdneho konania. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania a dôsledkom je vznik trov druhého účastníka konania. Zavinenie môže existovať na strane žalobcu aj na strane žalovaného. Platí, že ustanovenie § 171 ods. 1 S.s.p. je špeciálnym ustanovením k § 170 písm. b/ S.s.p. a predstavuje výnimku zo všeobecnej záujmovej zásady. Výnimka z tejto všeobecnej zásady sa tak do ustanovenia § 171 ods. 1 S.s.p. premietla ako pravidlo. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ustanovením § 171 ods. 1 S.s.p. je správny súd povinný skúmať, či niektorý z účastníkov konania zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť (Správny súdny poriadok, Veľké Komentáre, Baricová, Fečík, Števček, Ficová a kol., C. H. Beck, 2018).

15. Z uvedeného vyplýva, že ak súd zastavuje konanie, musí sa zaoberať pri rozhodovaní o náhrade trov konania otázkou, či niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie muselo byť zastavené. Keďže nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva, predmetnú otázku je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, a teda z hľadiska vzťahu výsledku správania žalovaného k požiadavkám žalobcu.

16. V zmysle vyššie uvedeného by sa mohlo javiť, že sťažovateľka (ako to napokon konštatoval krajský súd) procesne zaviniť trovy žalobcu tým, že v priebehu súdneho konania došlo k vydaniu nového rozhodnutia sťažovateľkou pod č. XXX XXXXXXXX X zo dňa 14.05.2018, ktorým sa žalobcovi priznal invalidný dôchodok od 14.12.2017 a teda došlo k vyhovaniu žalobe v celom rozsahu. Avšak v danom prípade sťažovateľka pristúpila k vydaniu nového rozhodnutia z dôvodu, že žalobca v priebehu konania o správnej žalobe proti skôr vydaným rozhodnutiam sťažovateľky (o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok) dňa 15.03.2018 podal novú žiadosť o priznanie invalidného dôchodku, a teda vydanie nového rozhodnutia o invalidnom dôchodku bez ďalšieho nie je možné považovať za vyhovenie správnej žalobe žalobcu. V danom prípade sťažovateľka mala povinnosť rozhodnúť o novej žiadosti žalobcu. Bez významu v tomto prípade nie je ani skutočnosť, že prvá žiadosť o priznanie invalidného dôchodku zo dňa 31.03.2017 bola zamietnutá, pričom na základe novej žiadosti zo dňa 15.03.2018 bola žalobcovi priznaný invalidný dôchodok od 14.12.2017, t. j. od neskoršieho dátumu ako to žiadal prvý krát.

17. Preto nemožno konštatovať, že žaloba bola podaná dôvodne a po jej podaní, výlučne pre správanie sťažovateľky, bolo konanie zastavené. Sťažovateľka vydala nové rozhodnutie v príčinnej súvislosti s podaním novej žiadosti o priznanie invalidného dôchodku, pričom týmto novým rozhodnutím podľa názoru kasačného súdu, z dôvodu, že invalidný dôchodok nebol priznaný spätne odo dňa podania prvej žiadosti žalobcu, ale až od neskoršieho dátumu, nepoprela svoj predchádzajúci postup ako ani závery preskúmaných rozhodnutí.

Podľa § 101 ods. 1 S.s.p. žalovaný orgán verejnej správy môže podať správne súdu návrh na uspokojenie žalobcu vydaním nového rozhodnutia, opatrenia alebo vykonaním iného úkonu, ak sa tým nezasiahne do práv, právom chránených záujmov alebo povinností tretích osôb a správny súd vo veci ešte nerozhodol.

Podľa § 101 ods. 2 S.s.p. správny súd uznesením rozhodne o vydaní alebo nevydaní súhlasu s postupom podľa odseku 1. V uznesení o vydaní súhlasu správny súd súčasne určí lehotu, v ktorej je potrebné vydať nové rozhodnutie, opatrenie alebo vykonať iný úkon a oznámiť ho správne súdu. Márnym uplynutím tejto lehoty stráca uznesenie o vydaní súhlasu svoje účinky a správny súd pokračuje v konaní.

Podľa § 101 ods. 3 S.s.p. ak orgán verejnej správy v lehote podľa odseku 2 doručí správne súdu rozhodnutie, opatrenie alebo oznámenie o vykonaní iného úkonu podľa odseku 1, zašle ho predseda senátu žalobcovi spolu s výzvou, aby sa v určenej lehote vyjadril, či bol orgánom verejnej správy uspokojený. Zmeškanie lehoty nemožno žalobcovi odpustiť.

Podľa § 101 ods. 4 písm. a) S.s.p. správny súd konanie uznesením zastaví, ak žalobca oznámil, že je uspokojený.

18. Vo vzťahu k žalobcovej argumentácii k ust. § 101 ods. 1 S.s.p. kasačný súd uvádza, že iniciovať postup v zmysle § 101 S.s.p. je oprávnený jedine žalovaný orgán verejnej správy. Žalobca sa preto takéhoto postupu zo strany žalovaného orgánu verejnej správy nemôže domáhať, preto pre začatie procesného postupu podľa tohto ustanovenia je relevantný jedine návrh žalovaného orgánu verejnej správy, k podaniu ktorého v danom prípade nedošlo. Aplikácia tohto ustanovenia v konaní pred krajským súdom však nebola kasačnou sťažnosťou napadnutá, preto kasačnému súdu, prihliadajúc na ust. § 453 ods. 1 S.s.p., neprináleží v tomto smere krajským súdom zvolený postup hodnotiť.

19. Podľa názoru kasačného súdu, neboli splnené, vzhľadom na individuálnosť posudzovanej veci, zákonné podmienky pre aplikáciu § 171 ods. 1 S.s.p. pre rozhodovanie o náhrade trov konania pred krajským súdom. Vzhľadom na dikciu ust. § 462 ods. 2 S.s.p., predpokladajúcu nesúlad rozhodnutia orgánu verejnej správy so zákonom v spojení so zamietnutím žaloby krajským súdom, kasačný súd za danej situácie nemohol rozhodnúť tak ako to navrhla žalovaná, ale napadnuté rozhodnutie vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 S.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.